

Aldebaran-fedés december 23-án

Az égiek különleges ajándékkal kedveskedtek karácsony előtt két nappal. A szembenálláshoz közelítő növekvő fázisú Hold elfedte az útjába kerülő legfényesebb csillagot, a Bika szemét. Az ország nagy részén derült idő volt, így a szokásos borongós december most meghazudtolta magát. Bár a párassággal, köddel többen harcoltak, a magasabban lévő területeken és az ország déli, nyugati részén sok helyen volt tiszta idő. Például Sármeczky Krisztián és Kuli Zoltán a budapesti köd elől a Hármashatár-hegyre „menekült” az égi esemény kedvéért, de Tóth Imrének is a Svábhegyen sikerült a várost megülő köd fölé kerülnie. A Kász család Bólyon kristálytiszta, hideg időben észlelt. Többen tapasztaltak hasonló, mint Busa Sándor: a jelenség előtt még tiszta ég volt, a nyugodtság is jól alakult. A belépés után elkezdett párosodni az égbolt, és egy-egy sűrűbb ködsziget is a Hold elé úszott. Ekkor a Holdnak szép udvara lett. A kilépésig kitartott az ég, de hamarosan elkezdett besűrűsödni a köd és elnyelte a Holdat és a csillagokat is.

A be- és kilépést kényelmes magasságban figyelhetjük meg, minden adva volt egy nagyszerű csillagászati élményhez. Nagyon sok fotó is készült a Hold sötét pereme mentén belépni készülő csillagról, illetve a világos peremen felbukkanó fényfoltról. Busa Sándor videóját kikockázva megfigyelhető az Aldebaran halványodása is, az egyik fotón már csak félfényességgel világít. Gonda István ASI120MM-S kamerával vett fel filmet az eseményről, a halványodást ki is mérte: 19:18:43,565 előtt kezdődött, és pár ezred másodperccel 19:18:43,606 után fejeződött be, azaz legalább 41 ezredmásodpercig látszott. Az átmenet több frame-en is megfigyelhető, ezekből egy tablóképet készített. Vizuális észlelőink pillanatnyi eltűnésről számoltak be, de Szabó Sándor a kilépéskor felfényesedést látott: „Az okkul-

Bánfalvi Péter	25 T + fotó
Békési Zoltán	30,5 T + fotó
Briás Pál	fotó
Csizmadia Szilárd	25 T + fotó
Csukás Máttyás	20 T
Gonda István	20 T + fotó
Kász András	8 L
Kász Katalin	15 T
Kász László	15 T
Kász Tamás	10x50 B
Kuli Zoltán	20x60 B
Landy-Gyebnár Mónika	fotó
Pirity János	20 T + fotó
Rosenberg Róbert	fotó
Sármeczky Krisztián	20x60 B
Stefán Gyula	8 L + fotó
Szabó Sándor	8 L
Szauer Ágoston	10,2 L + fotó
Tóth Imre	10,2 L + fotó
Tóth Zoltán	25x100 B
Tuboly Vince	12,7 L + fotó

tációt 80/600 ED apokromattal 162x-es nagyítás mellett észleltem. A fényes csillag, mely kis korongnak látszott a távcsőben,

Gonda István sorozatfelvételén a csillag egyértelmű

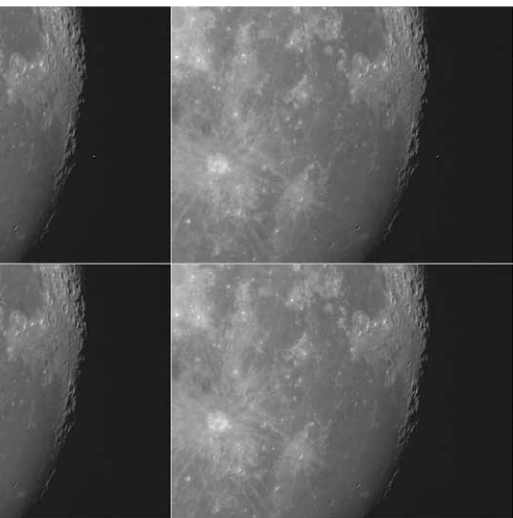

Az Aldebaran a kilépés után, Szauer Ágoston felvételén

lassan közeledett a Hold felé, majd az előírt időben egy szempillantás alatt eltűnt a Hold sötét peremén. Kis fénycsökkenést vártam, ehelyett mintha lekapcsolták volna a villanyt, kihunytt a fénye. A terminátor nagyon közel volt, a Hold vakított (szemetem levéve az okulárról mintha félig megvakultam volna). Bő egy órás szünet következett, majd a kilépésre ismét a távcső

halványodása látható (20 T + ASI120MM-S kamera)

mellett voltam (a Guide-ból betájéltam, hogy a Langrenus-kráter mellett várható a kilépés). A kilépés előtt 10 perccel már az okulárnál figyeltem, de a vakító fény miatt nem néztem folyamatosan a távcsőbe. Az utolsó egy percet már folyamatos észleléssel töltöttem. A holdperemen szépen látszottak az egyenletlenségek, hegyek-völgyek és néhány kráter fényes világos foltja vonzotta a tekintetet. Magamban számoltam az eltelt másodperceket, és a várható időpont környékén meg is jelent az Aldebaran. Most viszont egy határozott kb. 0,3 másodperces felfényesedést láttam. A csillag piciny korongja jóval fényesebb a holdfelszínénél, amint megjelent, két másodperc múltán már el is távolodott, megjelent egy szűk rés a csillag és a perem között, mely szemmel láthatóan tágult. Nagyon látványos volt a két égitest távolodása. Ahogy távolodott, érzésem szerint fényesedett, vagyis a sötétebb égterületre érve, a holdfénytől kicsit távolabb már ragyogóbb volt. Pár percig figyeltem, de rövid idő alatt több ívpercre távolodott.”

Vizuális észlelőink közül az okkultáció időpontját legalább másodperc pontossággal Busa Sándor, Kász László és Csukás Máttyás mérte meg. Távvezérléssel észlelt Bánfalvi Péter és Csizmadia Szilárd, akik a VCSE egyesületi csillagdjából egy 250/1200-as Newton-távcsővel, Canon 6D-vel fotóztak. Az észlelés érdekessége, hogy a konkrét képeket Csizmadia Szilárd készítette, aki Berlinből vezérelte a Zalaegerszegen található műszert.

Az Aldebaran-fedések szabad szemmel is megfigyelhetők, (pl. emlékezzünk csak Kopernikusz 1497-es szabadszemes okkultáció-észlelésére!), viszont a mostani nagy holdfázis, a fényes holdkorong miatt a csillag korábban eltűnt égi kísérőnk ragyogásában. Sárneckzy Krisztián a belépés előtt 10 perccel veszítette el, Landy Gyebnár Mónika szerint négy perccel a fedés előtt még be-bevillant az Aldebaran, kilépés után viszont alig három perc kellett a szabadszemes megpillantásához.

Szabó Sándor